

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/20/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8218202502
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Zoľáková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8218202502.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Zoľákovvej a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Andreja Radomského, v spore žalobcov: 1./ O. H., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., 2./ O. H., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., 3./ A. H., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., 4./ O. U., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., 5./ O. H., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., zastúpeného O. U., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., 6./ A. H., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., zastúpeného O. U., D.. XX.XX.XXXX, N. N. XX - G. G., XXX XX N., všetkých právne zastúpených Mgr. Ernestom Vokálom, advokátom, IČO: 50 660 888, so sídlom Hlavná 61, 080 01 Prešov, proti žalovaným: 1./ G. U., D.. XX.XX.XXXX, N. G. R. XXX, XXX XX G., právne zastúpenej JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom, IČO: 35 510 722, so sídlom Námestie SNP 7, 091 01 Stropkov, 2./ KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom Štefanovičova 4, 811 04 Bratislava - Staré Mesto, právne zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, IČO: 37 928 422, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovanej v 2. rade proti rozsudku Okresného súdu Bardejov, č. k. 1C/50/2018-235 zo 17. septembra 2021 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom I. a III. výroku.

Sporovým stranám nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť titulom nemajetkovej ujmy žalobkyni v 1. rade sumu 12.500,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi v 2. rade sumu 2.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi v 3. rade sumu 8.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni vo 4. rade sumu 5.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi v 5. rade sumu 6.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi v 6. rade sumu 3.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a priznal žalobcom proti žalovaným zaviazaným spoločne a nerozdielne nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. 2.1 Výrok odôvodnil tým, že žalobcovia sa žalobou doručenou mu 23. novembra 2018 domáhali, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom v 1., 2., 3. a 5. rade po 25.000,- eur a žalobcom vo 4. a 6. rade po 20.000,- eur a na náhradu trov konania. Žalobcovia žalobu odôvodnili tým, že žalobcovia v 1. až 3. rade sú deti nebohého O.V. H., D.. XX.XX.XXXX, D. N. N. XX - G. G. (ďalej len „nebohý O. H.“), ktorý X. D. XXXX tragicky zomrel po dopravnej nehode. Žalobkyňa

vo 4. rade je nevesta nebohého O. H. a žalobcovia v 5. a 6. rade sú vnuci nebohého O. H.. Žalovaná v 1. rade 6. novembra 2016 o 12:44 hod. viedla po ceste I/77 medzi obcami Gerlachov - Malcov, v katastri zvanom Mlyniska, km. 46.350, okres Bardejov v smere od obce Malcov na Bardejov, osobné motorové vozidlo zn. Škoda Fabia, EČV N., na ktorom použité pneumatiky nespĺňali stanovenú hĺbku dezénu, neprispôsobila rýchlosť jazdy, najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, v dôsledku čoho pri prejazde pravotočivej zákruty na mokrej vozovke dostala s vozidlom šmyk, prešla s vozidlom do ľavého jazdného pruhu, kde v šmyku pravou bočnou časťou svojho vozidla narazila do prednej časti oproti idúceho osobného motorového vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G., ktoré viedol nebohý O. H., ktorý pri zrážke utrpel zranenia, na následky ktorých na mieste zomrel. Súčasne pri tejto zrážke spolujazdkyňa sediacia na prednom sedadle vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G. N. N., D.. XX.XX.XXXX v G., trvale N. N. XX, P. G. - okolie utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste zomrela. Taktiež došlo k zraneniu spolujazdcov sediacich na zadných sedadlách vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G., a to žalobcu v 5. rade, ktorý utrpel kompresívnu zlomeninu tela prvého driekového stavca, ľahký otras mozgu a mnohopočetné drobné rezné rany na hlave, u ktorého bola doba liečenia medicínsky stanovená na 10 až 14 týždňov, k zraneniu O. N., D.. X.XX.XXXX S. G., trvale bytom N. XX, P. G. - okolie, ktorá utrpela mozgovú lebečné poranenie, pozostávajúce z vnútrolebečných ložísk krvácania, krvácanie do mozgu a pomliaždenie mozgu v oboch čelovo - bazálnych oblastiach pravej spánkovej oblasti, krvácanie pod tvrdú plenu mozgovú, pomliaždenie dolných častí oboch strán pľúc a úrazový šok, u ktorej liečenie doposiaľ trvá. Žalovaná v 1. rade bola za tento skutok právoplatne odsúdená rozsudkom Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 2T/110/2017 z 24. novembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/9/2018 z 10. mája 2018. Žalovaná v 1. rade svojím protiprávnym konaním zasiahla do rodinného života celej rodiny, keďže byť spolu, je pre rodičov, deti a vnukov základným prvkom rodinného života. Smrť milovaného otca a starého otca do ich životov zasiahla hlboko, náhle a nečakane. Stratu blízkej osoby nemôže nič nahradiť. Po nečakanej smrti nebohého O.V. H. prežívajú nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale odo dňa jeho smrti stratili aj možnosť viesť s ním súkromný život. Medzi nimi a nebohým O. H. bol silný citový vzťah, mali úzky rodinný vzťah, a dokonca všetci s ním žili až do jeho tragickej smrti v jednej domácnosti. Žalobca v 5. rade prežíva stratu svojho milovaného starého otca o to viac, že v čase nehody bol s ním v aute. Smrť ich milovanej osoby nastala nepochybne v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovanej v 1. rade. Následkom tohto konania žalovanej v 1. rade je zásah do ich nemajetkovej sféry, a to vo forme nemajetkovej ujmy. Vzhľadom na intenzitu, povahu, spôsob neoprávneného zásahu, charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti, trvanie a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy. Záver, že aj nemajetková ujma je pokrytá zmluvným poistením, podporuje judikatúra všeobecných súdov. Žalovaná v 2. rade je pasívne legitimovaná, nakoľko vystupuje v tomto konaní ako poisťovateľ, ktorý uzatvoril so žalovanou v 1. rade zmluvu o poistení zodpovednosti č. XXXXXXXXXXXX, a preto je v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o PZP“) povinná uhradiť za žalovanú v 1. rade škodu, ktorú im žalovaná v 1. rade spôsobila svojím konaním. Za účelom preukázania tvrdení uvedených v tejto žalobe navrhli vykonať výsluchy žalobcov v 1. až 4. rade, oboznámenie spisu Okresného súdu Bardejov vedeného pod sp. zn. 2T/110/2017, oboznámenie úmrtných listov nebohého O. H.G. a nebohého O. H., oboznámenie ich rodných listov a oboznámenie potvrdení o pobyte.

2.2 Žalovaná v 1. rade vo vyjadrení k žalobe z 9. októbra 2019 uviedla, že žalobcovia v žalobe len stručne uvádzajú, že medzi nimi a nebohým O. H.G. bol silný citový vzťah, mali úzky rodinný vzťah a všetci žalobcovia s nebohým O. H. žili v jednej spoločnej domácnosti, preto ich smrť milovaného otca a starého otca zasiahla hlboko, náhle a nečakane. Žalobcovia bližšie nezdôvodnili, prečo požadujú náhradu práve v takej výške a na základe čoho diferencujú výšku požadovanej náhrady u žalobcov v 1., 2., 3. a 5. rade vo výške 25.000,- eur a u žalobcov vo 4. a 6. rade vo výške 20.000,- eur. Ak žalobcovia preukážu relevantným spôsobom zásah do svojho rodinného a súkromného života, majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak takáto nemajetková ujma je krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. K danosti pasívnej vecnej legitimácie žalovanej v 2. rade, má teda zásadne odlišné stanovisko. Žalovaná v 2. rade vzniesla v konaní námietku premlčania nárokov žalobcov z dôvodu, že ak nemajetková ujma je užšou kategóriou škody (na zdraví), a to v dôsledku vývoja judikatúry, potom nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremičal v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe. Hoci v súčasnosti táto otázka nie je v súdnej praxi vyriešená celkom jednoznačne, existujú aj rozhodnutia v prospech ňou prezentovaného právneho názoru (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8Co/106/2018 z 29. júna 2018).

Vzhľadom k tomu, že všetci žalobcovia sa o smrti O. H. dozvedeli v deň tragickej dopravnej nehody (X. D. XXXX) a žaloba bola na Okresný súd Bardejov podaná 23. novembra 2018 vznáša aj ona námietku premlčania nárokov žalobcov v 1. až 6. rade uplatňovaných touto žalobou. Nárok uplatnený žalobcami v celom rozsahu neuznáva a zároveň ho považuje za premlčaný. Základom jej argumentácie je námietka jej pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že podľa jej názoru je nevyhnutné v danej veci prihliadať na vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá (podľa jej názoru) nezahŕňa poisťné krytie nemajetkových nárokov. Je pravdou, že táto právna dilema bola predmetom viacerých sporných rozhodnutí všeobecných súdov, avšak v súčasnosti (a aj v dobe vypracovania tohto podania) je už táto otázka judikátorne vyriešená celkom jednoznačne. Už po rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 Haasová nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poisťnom krytí takejto ujmy. Súdny dvor Európskej únie v tomto rozsudku uviedol, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Argumenty o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdneho dvora Európskej únie v odseku 57 a 58 rozsudku. Zakotvením poisťného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je dôvodný záver, že pod škodu na zdraví je potrebné rozumieť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Aplikáciou všetkých výkladových metód a nielen jednej izolovane, je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú ujmu. Po rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 Haasová vniesol neistotu do právneho prostredia rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31. marca 2016, z ktorého vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne s poukazom na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP, v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Citované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vychádza z prísne gramatického výkladu pojmov škoda a nemateriálna ujma, poukazuje na pojmovú a obsahovú odlišnosť inštitútov zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do osobnostných práv a na rozdielne systematické zaradenie uvedených inštitútov v slovenskom právnom poriadku. Preto vyslovuje názor o nekoherentnosti argumentačnej línie citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 pri akceptácii názorového posunu na danú právnu problematiku, ktorú priniesol rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 Katarína Haasová proti Rastislavovi Petrikovi a Blanke Holingovej z 24. októbra 2013. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí z 31. marca 2016 argumentuje, že v citovanom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie nebol konštatovaný rozpor tzv. „motorových smerníc“ so slovenským právom, ale konštatovaním, že „SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerat“, pomerne jasne naznačuje nedokonalú transpozíciu únijnej úpravy do nášho právneho poriadku. Pri hodnotení rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31. marca 2016 poukazuje na rozsiahlu kritickú štúdiu citovaného rozhodnutia publikovanú v článku JUDr. Jakuba Mandelíka, PhD. „Náhrada nemajetkovej ujmy. Analýza rozsudku Najvyššieho súdu SR“ uverejnenom v Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2016, str. 22 - 30. Po vydaní rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 zavládla v rozhodovacom procese ešte väčšia nejednotnosť, pretože obe argumentačné línie poukazovali na rozpornú judikatúru a prikláňali sa práve k názoru, ktorý v konaní prezentovali. Následne bolo vydaných viacero rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorých ústavný súd konštatoval, že je namieste eurokonformný výklad pojmu škoda aj v zákone o PZP a nedal tak za pravdu názorom poisťovní, ktoré namietali porušenie svojich ústavných práv (I. ÚS 474/2016, I. ÚS 265/2017, II. ÚS 847/2016, III. ÚS 646/2015, III. ÚS 645/2015, III. ÚS 666/2016). Tejto argumentačnej kolízii dal „obraznú vnútroštátnu bodku“ Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý v rozsudku, sp. zn. 6M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017 konštatoval, že „spornú právnu otázku riešil (a tiež vyriešil) ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním doposiaľ posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní, namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustalujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona oPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania z prejednávanej veci v rámci odôvodnenia uznesenia, sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016 uzavrel (citované z uznesenia), že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa

aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Takýto záver treba mimo akúkoľvek pochybnosť považovať i za obraznú vnútroštátnu bodku v diskusii na témy 1. krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a 2. tzv. pasívnej legitimácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi“. Na zasadnutí Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konanom 9. októbra 2018 bol rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 schválený na uverejnenie v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a následne bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 ako judikát R 61/2018. Najvyšší súd Slovenskej republiky pristúpil k eurokonformnému výkladu zákona, keď v právnej vete konštatoval, že: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ Najvyšší súd Slovenskej republiky je teda toho názoru, že pojem škoda, ako ho používa zákon o povinnom zmluvnom poistení treba vykladať extenzívne, t. j. tento zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obeť dopravnej nehody, a preto zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov musí byť predmetom poistného krytia z povinného zmluvného poistenia. Na toto rozhodnutie neskôr nadviazal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 7Cdo 154/2018 z 10. decembra 2018. Z uvedeného dôvodu je teda argumentácia žalovanej v 2. rade o nedostatku jej pasívnej vecnej legitimácie nesprávna.

2.3 Žalovaná v 2. rade vo vyjadrení k žalobe z 21. decembra 2018 uviedla, že uplatnený nárok žalobcov neuznáva v celom rozsahu a považuje ho vzhľadom na ďalej uvedené za neoprávnený a bez právneho základu, a zároveň aj za premlčaný. Má za to, že v zmysle súčasne platného a účinného vnútroštátneho práva uplatniteľného vo veci samej, t. j. v zmysle zákona o PZP (ako lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku), nie je pasívne legitimovaná na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko zákon o PZP sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému žiadnym spôsobom neukladá. Uvedené žiadnym spôsobom nevyplýva a vyplývať nemôže ani z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie. Súkromné právo členského štátu je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý musí vychádzať z platného právneho stavu zakotveného v zákone o PZP a v Občianskom zákonníku. Samotný rozsudok Súdneho dvora Európskej únie teda žiadnym spôsobom nestanovil, že pasívna legitimácia poisťovateľov podľa zákona o PZP je v sporoch o zaplatenie nemajetkovej ujmy pozostalých automaticky daná, ale iba upresnil, že by tomu tak bolo, pokiaľ by toto bolo obsahom úpravy vnútroštátneho práva, ktorým je vo vzťahu k nej ako súkromnoprávnej osobe práve zákon o PZP. Vzhľadom na závery Súdneho dvora Európskej únie v danej veci je preto nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu a (česko)slovenskú judikatúru, v ktorej je za súčasného platného právneho stavu (v rámci Slovenskej republiky), historicky a aj teoreticko-právne nesporne a jednoznačne vyriešená otázka diferenciácie pojmov (ich významu aj účelu) náhrady škody (resp. škody na zdraví) a nemajetkovej ujmy (viď ďalší text). Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v ustanovení § 4 ods. 2 zákona o PZP podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Občianskom zákonníku ustanovenou v § 442 a nasl., vrátane ustanovenia § 444 Občianskeho zákonníka. Pod takto vymedzenú škodu zákon o PZP neumožňuje subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ sa tak poistený s poisťovňou nadštandardne nedohodne v poistnej zmluve. Pokiaľ aj v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov nižších stupňov prekvapujúco nepanuje zhoda v otázke možnosti subsumovať pod pojem „škoda na zdraví“ v zmysle zákona o PZP aj náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, je potrebné poukázať na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 60/2010 z 20. januára 2011, v ktorom súd uvádza: „Z rozsudku ESLP Beian v. Rumunsko (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. (...) K odchylnej judikatúre všeobecných súdov a k jej zjednocovaniu sa už

ústavný súd opakovane vyslovil (IV. ÚS 342/2010, IV. ÚS 209/2010), keď uviedol, že právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch. Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.“. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 18/2013 z 5. decembra 2013, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013 zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 9/2014 pod číslom 127, t. j. R 127/2014; na aktuálnu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [(rozsudok sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31. marca 2016 (mutatis mutandis sp. zn. 8Cdo/219/2016)]. V predmetom rozsudku sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu prihlásil k svojmu skoršiemu rozhodnutiu vo veci sp. zn. 4Cdo/168/2009, čo do otázky pasívnej legitímácie poisťovateľov. („Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poisťnom krytí z povinného zmluvného poistenia.“); uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I.ÚS 137/07 z 23. augusta 2007. Keďže od roku 2001 nedošlo k žiadnej zmene relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy, nie je ani v čase po rozsudku Súdneho dvora Európskej únie absolútne legitímny dôvod na zmenu výkladu príslušných zákonných ustanovení a ad hoc rozširovanie účelu zákona o PZP a jeho cieľov oproti tým, ktoré boli celkom jednoznačne a nesporne zamýšľané a stanovené samotným zákonodarcom. Opačný postup potom nie je možné vyhodnotiť inak, ako snahu „zhojiť“ nečinnosť zákonodarcu priamou aplikáciou smerníc Európskej únie, pričom táto je vo vzťahu k nej vzhľadom na jej súkromnoprávny charakter vylúčená. Ak by sa aj teoreticky pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, bolo by zo strany súdu nevyhnutné, dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k nej a v kontexte celého zákona o PZP. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 3Cdo 32/2007 z 29. marca 2007 k otázke príčinnej súvislosti uviedol, že „Ani vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom (v našom prípade poisťnou udalosťou) a škodou zákon č. 58/1969 Zb. (v našom prípade zákon o PZP) nevysvetľuje. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť, ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porov. R 21/1992). Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (porov. R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.“ (mutatis mutandis rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo 129/2008 z 30. júla 2009, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo 129/2009 z 30. júna 2010, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo 89/2011 z 31. júla 2012, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 M Cdo 7/2013 z 23. apríla 2014, atď.). V tejto súvislosti ďalej poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo 73/2006 z 30. januára 2007 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, v zmysle ktorého, „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna.“ (rovnako napr. R 7/1979). Uvedený princíp je obdobne premietnutý aj v ustanovení § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP, v zmysle ktorého „poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou.“. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k nej je poisťnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v

dôsledku reakcie na už následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP. Aj toto je opäť len jedným z mnohých mement toho, že úmyslom a cieľom zákonodarcu pri koncipovaní zákona o PZP nebolo krytie nemajetkovej ujmy pozostalých. V konečnom dôsledku na podporu vyššie uvedených záverov poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 10. decembra 2015 vo veci C-350/14 Lazar, v ktorom Súdny dvor Európskej únie v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode, túto opakovane a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána Lazara. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci, treba ako takú považovať za nepriame následky nehody.“. Z vyššie uvedených dôvodov má za to, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, keďže žalobcovia neboli účastníkmi dopravnej nehody. Potom považuje za absurdné, aby sa pri výklade „škody“ zo strany žalobcov všeobecne vyberali „čerešničky“ a súdy ich bez ďalšieho nekriticky akceptovali, ale je potom potrebné k týmto nárokom ako k škode pristupovať v celku a so všetkými, nie len pre žalobcov vo všeobecnosti pozitívnymi dopadmi. Vyššie uvedené sa potom v celom rozsahu vzťahuje aj na otázku premlčania. Pokiaľ už opäť teoreticky akceptuje, že pojem nemajetková ujma je užšou kategóriou škody (na zdraví), a to výlučne v dôsledku vývoja judikatúry, nie je žiadny legitímny dôvod na to, aby sa aj tento nárok ako škoda nepremlčieval, t. j. v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ako koniec koncov predpokladá aj sám zákon o PZP v ustanovení § 15 ods. 2. Z týchto dôvodov vznáša voči uplatnenému nároku námietku premlčania, keďže ku vzniku „škody“ došlo 6. novembra 2016 a žaloba bola podaná až 23. novembra 2018, t. j. po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby. Podotýka, že je bez právnej relevancie k nej, či zo strany žalobcov došlo k uplatneniu týchto nárokov v rámci trestného konania voči žalovanej v 1. rade, čo ani netvrdí, keďže voči nej majú žalobcovia priamy nárok v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 zákona o PZP, ktorý sa vo vzťahu k nej premlčiava samostatne a neprerušene. Vzhľadom na všetku vyššie uvedenú právnu argumentáciu, s poukazom na v súčasnosti platný a účinný zákon o PZP, Občiansky zákonník, teóriu práva ako aj relevantnú judikatúru, má za to, že voči nej je žaloba podaná neoprávnene a bez právneho základu, nakoľko nie je podľa zákona o PZP pasívne legitimovaná vo veciach náhrady nemajetkovej ujmy, a keby aj bola, nie je povinná takéto nároky hrať z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Zároveň uplatnený nárok je vo vzťahu k nej premlčaný. Na základe uvedených skutočností žalovaná v 2. rade navrhla, aby súd žalobu voči nej zamietol.

2.4 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo zistenia, že nebohý O. H. zomrel X. D. XXXX v B. na následky poranení pri zrážke s iným motorovým vozidlom. Žalobcovia v 1. až 3. rade sú jeho deti, pričom okrem nich mal aj syna O. H., D. XX.XX.XXXX, ktorý zomrel XX. M. XXXX a ktorý bol partnerom žalobkyne vo 4. rade a otcom žalobcov v 5. a 6. rade. Matkou žalobcov v 5. a 6. rade je žalobkyňa vo 4. rade. Všetci žalobcovia majú evidovaný trvalý pobyt na adrese N. XX - G. G.. Žalobkyňa v 1. rade od 21. júna 1995, žalobca v 2. rade od 25. júla 1995, žalobca v 3. rade od 23. júla 2002, žalobkyňa vo 4. rade od 4. februára 2008, žalobca v 5. rade od 13. februára 2008 a žalobca v 6. rade od 28. septembra 2009. Krajský súd v Prešove rozsudkom, č. k. 5To/9/2018-499 z 10. mája 2018 zrušil rozsudok Okresného súdu Bardejov, sp. zn. 2T/110/2017 z 24. novembra 2017 v rozsahu výroku o treste a uložil obžalovanej G. U., rod. O. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, ako aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel na dobu štyroch rokov. V odôvodnení tohto rozsudku odvolací súd okrem iného uviedol, že Okresný súd Bardejov napadnutým rozsudkom uznal obžalovanú za vinnú zo spáchania prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“) v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona, a to v súvislosti s dopravnou nehodou. Žalovaná v 1. rade X. D. XXXX v čase o 12:44 hod. viedla po ceste I/77 medzi obcami Gerlachov - Malcov, v katastri zvanom Mlyniska, km. 46.350, okres Bardejov, v smere od obce Malcov na Bardejov osobné motorové vozidlo značky Škoda Fabia, EČV N., na ktorom použité pneumatiky nespĺňali stanovenú hĺbku dezénu, pričom rýchlosť jazdy neprispôsobila, najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, v dôsledku čoho pri prejazde pravotočivej zákruty na mokrej vozovke dostala s vozidlom šmyk, prešla s vozidlom do ľavého jazdného pruhu, kde v šmyku pravou bočnou časťou svojho vozidla narazila do prednej časti oproti idúceho osobného motorového vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G., ktoré viedol nebohý O.Š. H., ktorý pri zrážke utrpel zranenia, na následky ktorých na mieste zomrel. Pri tejto zrážke spolujazdkyňa

sediaca na prednom sedadle vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G. N. N., D.. XX.XX.XXXX S. G., trvale bytom N. XX, okres G. - okolie utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste zomrela. Taktiež došlo k zraneniu spolujazdcov sediacich na zadných sedadlách vozidla zn. BMW 318 TDS, EČV G., a to žalobcu v 5. rade, ktorý utrpel kompresívnu zlomeninu tela prvého drierkového stavca, ľahký otras mozgu a mnohopočetné drobné rezné rany na hlave, u ktorého bola doba liečenia medicínsky stanovená na 10 až 14 týždňov a k zraneniu O. N., D.. XX.XX.XXXX v G., trvale bytom N. XX, okres G. - okolie, ktorá utrpela mozgovú lebečné poranenie, pozostávajúce z vnútrolebečných ložísk krvácania, krvácanie do mozgu a pomliaždenie mozgu v oboch čelovo-bazálnych oblastiach pravej spánkovej oblasti, krvácanie pod tvrdú plenu mozgovú, pomliaždenie dolných častí oboch strán pľúc a úrazový šok, u ktorej liečenie doposiaľ trvá. Tým (obžalovaná/žalovaná v 1. rade) porušila povinnosti vyplývajúce z ustanovenia § 4 ods. 1, § 16 ods. 1, § 137 ods. 1, ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Obžalovaná svoje konanie úprimne oľutovala. Voči rozsudku podala odvolanie obžalovaná, ktorá okrem iného tvrdila aj to, že obeť nehody neboli pripútané bezpečnostnými pásmi, čo tiež malo vplyv na následok. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 10. mája 2018. Vo veci žalobcov: 1./ O. N., D.. XX.XX.XXXX, X./ O. N., D.. XX.XX.XXXX, X./ O. N., D.. XX.XX.XXXX, X./ R. N., D.. XX.XX.XXXX, X./ Z. N., D.. XX.XX.XXXX, S. N. N. XX - G. G., proti žalovanej: KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441 Okresný súd Bardejov rozsudkom, č. k. 5C/47/2018-171 z 11. júna 2020 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi v 1. rade sumu 20.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobkyni v 2. rade sumu 15.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobcovi v 3. rade sumu 15.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobkyni vo 4. rade sumu 20.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobkyni v 5. rade sumu 15.000,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku, zamietol žalobu v prevyšujúcej časti a priznal žalobcom v 1. až 5. rade voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Toto rozhodnutie vychádzalo z obdobného skutkového stavu ako je skutkový stav v tejto veci, keďže nárok bol uplatnený titulom nemajetkovej ujmy v dôsledku úmrtia N. N. pri dopravnej nehode X. D. XXXX spôsobenej G. U., rod. O. s poukazom na ustanovenia §§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka, avšak zatiaľ nenadobudlo právoplatnosť, keďže voči nemu bolo podané odvolanie, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté. V odôvodnení tohto rozsudku súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že z lustrácií G. U. v príslušných registroch (č. l. 148 - 149 spisu) zistil, že menovaná bola v období od 3. januára 2019 do 2. apríla 2019 zamestnancom v Ú. D. S. H. P. Z. A. O. S. Z. s vymeriavacím základom maximálne 38,15 eur. V období od 3. apríla 2019 do 25. novembra 2019 bola zamestnancom v Ú. D. S. H. P. Z. N. N. s vymeriavacím základom maximálne 201,84 eur. Ďalšie lustrácie menovanej (č. l. 151 a 154 spisu) spolu s oznámením žalovanej prostredníctvom právneho zástupcu (č. l. 156 a 157 spisu) potvrdili, že prostredníctvom lustrácií v dostupných elektronických registroch boli preverené majetkové pomery vinníčky dopravnej nehody s negatívnym výsledkom. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že keď sa dozvedeli, čo sa stalo, to sa nedá opísať. S otcom mala dobrý vzťah. Mali už len otca, mama zomrela v roku 2011. Len otca mala. Pomáhal im všetkým, ako sa dalo, všetci bývali v jednom dome a všetci mali spoločnú domácnosť. Bývali tam ona, O., deti O. a A., A. a O. H., tiež N. O., Z., R., O., O., maloletá D. U. a nebohí N. N.Á. a O. H.. O. a A. H. sú jej súrodenci. O. U. bola priateľkou jej nebohého brata O.. S otcom mali veľmi dobrý vzťah, pomáhal im aj finančne, robil nákupy. Mali len jeho. Ona bola v tom čase slobodná, žila sama bez partnera. Po nehode sa vzťahy stokrát zhoršili, nič nie je ako predtým, je to na bode mrazu. Otec držal rodinu pokope. Keď odišiel, tak sa to zhoršilo. Po nehode lekársku, ani psychologickú pomoc nevyhľadala, mala lieky na upokojenie, brala ich. N. N. bola jej sestra. S odstupom času vníma situáciu veľmi ťažko, stále to bolí, stále to bude bolieť, s tým sa nedá zmieriť. S otcom bývala od malička, bez prestávky. Aj so sestrou. V tom dome bývali všetci. Otec bol vodič kamiónu, bol na cestách. Doma bol na víkendy, preto bolo pevnejšie puto, lebo sa nevideli každý deň. Väčšinou boli všetci spolu, na výlety veľmi nechodili, neboli financie. Ale keď boli menší, tak ich otec brával všade. Robili spolu okolo domu, v záhradke. Robili všetko. Po nehode sa to pokazilo, vzťahy medzi O. a O.. Ona sa snaží vychádzať so všetkými, je to strašné. O nehode sa dozvedela, keď išla do práce. Pracovala v Spišskej Novej Vsi. Zavolała jej neter. Do práce už nedošla. Po nehode jej v robote prišlo zle, mala vysoký tlak, bola tri mesiace práceneschopná. Potom odišla z G. v Spišskej Novej Vsi a asi až tri mesiace po nehode začala pracovať u U. S. G., v obchode, skôr nebola schopná. Maloletí O. a A. brali deda ako otca, všade ich brával. Keď bol niekde bližšie, tak staršieho zobral aj do kamióna. Pre nich to bolo tiež ťažké. So starým otcom bývali v spoločnej domácnosti od narodenia. Pred dopravnou nehodou bývali v jednom dome všetci, ktorých uviedla. Neodšťahovala sa, lebo nemala svoj byt a nemala ani peniaze. Rovnako na tom boli aj ostatní žalobcovia. Keď žil otec, držal ich po kope, nehádali sa, bolo

to ináč ako teraz. Dôvodom konfliktov medzi žalobcami v 2. a 3. rade je to, že brat si po nehode vypije častejšie, tam je problém. Pred nehodou si tiež vypil, ale nie tak. Posledné dva roky je to horšie, nevie to asi uniesť. Keď si vypije, asi zabudne. Zhoršilo sa to v rokoch 2020, 2019, asi v roku 2019, nevie presne. Súd poznamenal, že žalobkyňa v 1. rade počas svojej výpovede plakala. Žalobca v 3. rade vo svojej výpovedi uviedol, že s otcom mal dobré vzťahy, je to ťažké povedať. Čo bolo treba pomôcť otcovi, nebol problém. Tiež býval v dome, pre nehodu nepracoval. S otcom pred nehodou chodili spolu robiť jeden dom. Otec sa staral o domácnosť. V dome býva aj teraz. Ťažké je povedať ako vníma terajšiu situáciu, ktorá nastala po nehode aj so zreteľom na udávané konflikty. Otec mu pomáhal finančne. Keď potreboval, vždy mu dal, mesačne aj 10,- eur, 20,- eur. Teraz je to ťažké. Berie podporu. Tak ako ho podporoval otec, nepodporuje ho nikto. Po smrti otca mu povinnosti, ktoré plnil otec, ani veľmi nepribudli. Vzťah maloletých O. a A. so starým otcom vnímal celkom dobre, starý otec ich vždy niekde bral, staral sa o nich, vždy im niečo kúpil, doniesol. Vždy niečo robili. Nepracuje, je na úrade, je to dlhodobý stav, nevie kedy mal naposledy podpísanú pracovnú zmluvu. Žalobkyňa vo 4. rade vo svojej výpovedi uviedla, že 31. mája 2021 bolo začaté trestné stíhanie vo veci prečinu nebezpečného vyhrážania voči žalobcovi v 2. rade, ktorý je strýkom jej detí. Došlo k tomu, že sa opil, napadol malého, že ich zabije, že nemajú v dome čo robiť. S nebohým mala dobrý vzťah. Na N. prišla po skončení strednej školy v roku 2004. Žila s nebohým O. H., synom nebohého. Vzťahy mali dobré. Keď prišli deti, veľmi sa tešil na malého. S druhým mali problémy, keďže sa narodil bez bránice. Chodili po vyšetreniach, po nemocniciach. Do nemocnice za nimi chodil aj dedko. Dedo šoféroval kamión, rovnako ako otec jej detí. Aj s dedom chodil, bol s dedom naviazaný. Keď zomrel jej partner, tak ich vzal do ochrany, ochraňoval ich. Ona sa chcela odsťahovať, ale on nechcel, aby odišli, chcel byť s vnukmi, keďže syn nežije. Keď deti rástli, tak im pomáhal finančne, s nákupmi, čo deti potrebovali do školy, prispieval im. Keď boli prázdniny, tak staršieho bral aj so sebou, menší nemohol chodiť. Deti mali vynikajúci vzťah s dedkom, pomáhali, keď sa betonovalo, sadilo, kopalo v záhradke. Chovali prasiatka, dedko ich volal, nazbierali trávu, dali sliepočkám. Keď bol nejaký problém, tak postrážil. Keď bolo treba, vždy bol nablízku. Tiež staršieho syna brával aj do Snakova, kde žila jeho mama. Párkrát s ním bol v Snakove. V osudný deň sa chystali zapáliť sviečky. Zavolali im z chirurgie, že majú volať políciu, že syn je po ťažkej nehode, že zomreli ľudia. O. bol účastný na nehode. Volali políciu, dlho čakali, prišli k nim, tak sa dozvedeli, že došlo k nehode. Vrátili sa asi po hodine, oznámili, že došlo k nehode, že deti sú v nemocnici. Malý si pamätal číslo, dal ho doktorom. V nedeľu večer nemali ako ísť do Bardejova, prišli v pondelok. Konzultovala s lekárom, ako to majú povedať malému. Keď tam prišla bol zalepený, špinavý od krvi, pamätal si ju, že je jeho mama. Pýtal sa aj na dedka. Povedal, že vie, že umrel, rozplakal sa. Lekári ho potom skontrolovali. Tiež žiadali o prevoz malého, keďže do Bardejova to bolo ďaleko. Prepustili ho domov. Tak išli v pondelok na kontrolu, pričom lekár povedal, že má ležať a nie chodiť, tak bol mesiac aj niečo v Detskej fakultnej nemocnici v Košiciach. Ich život sa po nehode zmenil. S malým chodili na psychologické vyšetrenia, kde sa riešila otázka, že stratil dedka, že je po nehode. Mal aj bandáž. Chodili na cvičenia na chrbticu. Keď sa u psychológa spomenula nehoda, mal blok, nechcel o tom hovoriť. Aj teraz na dedka spomína, kde chodili, že boli tam a tam. Aj pri kamióne, aj osobnom aute mu pomáhal. Na dvore s nimi kopal loptu. Veľmi im pomáhal, je mu za to vďačná. Strážil ich, aj keď chodila po brigádach. Pred nehodou mali vynikajúce vzťahy s O., A. V. O.. Keď zomrel nebohý starý otec, tak na nich O. začal útočiť, že majú odísť. Tak mu povedala, že sú to deti jeho brata, že majú také právo ako on. On má väčšie právo. Rozpil sa potom. Ako si pamätá, tak nikdy nepracoval, len brigádne. Jeden deň je triezvy, ide na brigádu, potom je ožratý, alebo má vypité. Potom, keď napr. O. si opravuje štvorkolku, že mu berie kľúče, kradne, ale O. to vždy vráti na svoje miesto. Bývajú v dome pod O., majú poschodovú kocku. On, keď sa ožerie, vydáva zvuky, kope. Hovorí mu, že deti spia, že idú do školy. Keď je triezvy, tak s ním nie je až taký problém. Síce pohundre, ale donesie deťom aj sladkosti. Deti to nechcú, majú odpor k alkoholu. A. to bolo oznámené tak, že s policajtmí prišla pani, už si to presne nepamätá, ktorá chodí pri oznamovaní nehôd s policajtmí, pri úmrtí. Malý sa pýtal na bračeka, či je O. v poriadku. Povedala mu, že braček bude v poriadku, že bude dlhšie v nemocnici, že dedko odišiel do nebička, rozplakal sa. Deťom sa venuje hlavne ona. Občas im pomôže A. H., ich krstná mama O. H. im pomôže s úlohami. Kúpi im, ak im niečo treba, či topánky, či sladkosti. A. pomôže synovi, keď napr. treba pokosiť, spolu to robia. Mamu má v Čechách už druhý rok, tak pomáha, ale nie tak. Keď ešte žil nebohý starý otec, nikto si nedovolil vyháňať ich z domu. Jasne povedal, že aj keď stratil syna, boli ako jeho. Každý má v dome svoju časťku, aj chlapci, ona je ich zástupca, majú svoje izby. Jedná sa o poschodový dom. Pred nehodou vlastnil dom nebohý a následne došlo k rozdeleniu v dedičskom konaní. K tomu, že ostala na N., ju presvedčilo to, že predsa stratila milovanú osobu, s ktorou bola od posledného ročníka strednej školy. Bolo to ťažké, brala lieky na upokojenie. V tom sa takto rozhodla. Mama jej nemala ako pomôcť, bola živnostníčkou, sama žila v garsónke. Tak im starý otec povedal, že ich nevyháňa, že môžu ostať. S O. a A. má dobré vzťahy. Problém je len s O. H.. Pamätá

si, že keď im to boli policajti oznámiť, jedno šťastie, že ho policajti nezobrali, vyskočil na policajtku, dostal amok, pričom niečo zhodil v chodbičke a odišiel. Nepracuje, počas korony pracovala v bagetérii, kde sa robila studená kuchyňa, ale skrachovalo to. Pred nehodou brigádovala. Po nehode bola rok a pol na úrade práce. Robila na verejnoprospešných prácach. Potom mala brigády. Tak robila v Ú. G., potom pomocnú silu v kuchyni, ešte aj čašníčku. Právny zástupca žalobcov vo svojich vyjadreniach na pojednávaniach uviedol, že v celom rozsahu zotrúvajú na žalobnom návrhu, považujú ho za dôvodný a žiadajú, aby súd po vykonanom dokazovaní rozhodol v zmysle petitu. Čo sa týka žalobcu v 2. rade poukazuje na špecifickú okolnosť, ktorá nie je štandardnou a z tohto dôvodu si myslí, že nie je možné, aby bolo možné akceptovať argumentáciu žalovanej v 2. rade, a to s poukazom na ustálenú judikatúru súdov. Má za to, že nárok žalobcov nie je premlčaný. Taktiež poukazuje na judikatúru, že žalovaná v 2. rade je pasívne legitimovaná a v neposlednom rade zdôrazňuje, že v žalobe sa jednoznačne preukázal blízky rodinný vzťah žalobcov s nebohým, ako aj skutočnosť, že všetci žalobcovia žili s nebohým v jednej domácnosti. Bližšie vzťahy a mieru nemajetkovej ujmy, ktorá bola spôsobená žalovanou v 1. rade preukáza žalobcovia vo svojom výsluchu tak, ako to bolo navrhované v žalobnom návrhu, pričom mieru dôveryhodnosti a váhy výpovede žalobcov v spojitosti s listinnými dôkazmi ponecháva na úvahu súdu. Pred pojednávaním konaným 18. augusta 2021 sa kontaktoval so žalobcom v 2. rade, ktorý prisľúbil, že sa zúčastní pojednávania a bude vypovedať, avšak keď mu volal pred pojednávaním, tak je jeho číslo neaktívne. Skontaktoval sa so žalobcami v 1. až 4. rade, ktorí uviedli, že nie sú s ním v kontakte. Odkedy bol v cele predbežného zadržania tak s ním nekomunikujú. Poukazuje na alkohol a že sa to zhoršilo od smrti otca. Žalobca v 2. rade bol poučený o pojednávaní a o tom, že aj napriek jeho neúčasti bude trvať na žalobe, ale nebude trvať na jeho výsluchu. Poukazuje na všetky doterajšie vyjadrenia a taktiež na výsluchy žalobcov, ktoré sa uskutočnili na predchádzajúcom pojednávaní. Vzhľadom na ustálenú judikatúru nárok nie je premlčaný a nároky v požadovanej výške sú adekvátne a s prihliadnutím aj na rozhodujúcu prax súdov aj primerané. Z tohto dôvodu navrhuje, aby súd vyhovel žalobnému návrhu v celom rozsahu a priznal žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Právny zástupca žalovanej v 1. rade na pojednávaniach uviedol, že poukazujúc na vyjadrenie k žalobe aj k podaniu žalovanej v 2. rade, zotrúva na svojej argumentácii s tým, že vo vzťahu k uplatneným nárokom žalobcov vznáša námietku premlčania uplatňovaných nárokov a vo vzťahu k postojú žalovanej v 2. rade uvádza, že v súčasnej dobe je už bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že náhrady obdobného charakteru pri odškodňovaní terciálnych obetí dopravných nehôd má znášať v rámci poisťného krytia povinného zmluvného poistenia poisťovňa. Preto je z jeho pohľadu žaloba proti žalovanej v 1. rade nadbytočná. Pre prípad, ak by súd posúdil nároky žalobcov ako oprávnené, v konečnom dôsledku má povinnosť tieto náhrady hradiť poisťovňa. Z uhla pohľadu žalovanej v 1. rade je právne významné, aby sa žalovaná v 1. rade oboznámila s rozsudkom vo veci vedenej pod sp. zn. 5C/47/2018 doručenie jeho FTC a táto okolnosť nemôže spôsobovať žiadnu nehospodárnosť v konaní, pretože rozsudok je súčasťou súdneho spisu. Podľa ich názoru je dôležité aj to, aby súd zabezpečil aj trestný spis a toto by malo byť istým spôsobom aj záujmom žalovanej v 2. rade z hľadiska toho, že pri zisťovaní skutkových okolností tragickej dopravnej nehody bolo zistené, že nebohí poškodení v čase dopravnej nehody neboli pripútaní. Táto okolnosť môže byť jednoznačne preukázaná iba oboznámením trestného spisu. Pojem škoda v zmysle zákona o ZPZ je potrebné vykladať extenzívne, pričom tento pojem zahŕňa aj uplatnenú nemajetkovú ujmu, ktorá patrí pozostalým obetí dopravnej nehody, pričom zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov, je predmetom poisťného krytia z povinného zmluvného poistenia. Čo sa týka výšky a primeranosti uplatnených nárokov, je potrebné ich posúdiť vo vzťahu ku každému žalobcovi individuálne, najmä s poukazom na nečinnosť žalobcu v 2. rade. Toto posúdenie necháva na úvahu súdu. Za svoju klientku vyslovuje sústrasť a účasť na smrti, dôsledky si bude niesť celý život, veľmi sa ospravedľňuje. Právny zástupca žalovanej v 2. rade na pojednávaniach uviedol, že zotrúva na svojej doterajšej procesnej obrane v plnom rozsahu. Poukazuje na písomné vyjadrenie, v zmysle ktorého žiada žalobu zamietnuť a priznať žalovanej v 2. rade náhradu trov konania v plnom rozsahu. S ohľadom na skutočnosť, že spor v predmetnej veci sa síce týka spotrebiteľskej zmluvy, avšak v zmysle zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) spotrebiteľský spor musí splniť ešte jedno kritérium, a to že musí ísť o vzťah dodávateľa a spotrebiteľa. Žalovaná v 2. rade má za to, že medzi žalobcami a ňou nie je vzťah dodávateľa a spotrebiteľa. V spojitosti so skutočnosťou, že žalobca v 2. rade neospravedlnil svoju prítomnosť na dnešnom pojednávaní riadne a včas a má vykázané predvolanie, žalovaná v 2. rade voči žalobcovi v 2. rade navrhuje kontumačný rozsudok pre zmeškanie. Výšku uplatňovaného nároku žalobcov v 1. až 6. rade považuje za neodôvodnenú a navyše má za to, že žalobcovia si v žalobe nesplnili bremeno tvrdenia, keďže nepopísali vzájomnosť, intenzitu a ich konkrétne vzťahy, v zmysle čoho sa domáhajú uplatneného nároku. S ohľadom na uvedené má žalovaná v 2. rade za to, že napriek tomu, že nevie, čo bude obsahom výsluchu žalobcov, tieto výsluchy

nebude môcť ona ani súd preveriť vo vzťahu k tvrdeniam v žalobe, nakoľko ústredné tvrdenie v žalobe o vzťahoch medzi žalobcami bolo napísané príliš všeobecne až genericky. Vo vzťahu k trestnému spisu považuje to za neúčelné a za nehospodárne. V tom spise už nebude nič, čo by buď pomohlo procesnému útoku, alebo procesnej obrane, preto má za to, že by sa tento spis nemal pripájať, pokiaľ do dnešného dňa nebol pripojený. Má za to, že požiadavka žalovanej v 1. rade na oboznámenie sa s rozhodnutím v konaní, ktoré čiastočne súvisí s týmto, je tiež neúčelné a nehospodárne. Predmetom týchto konaní je skúmanie vzťahov a rodinného života konkrétnych rodín, alebo ľudí. Z tohto pohľadu bližšie oboznamovanie sa s rozhodnutím, ktoré adresoval zástupca žalovanej v 1. rade, nemá podľa neho význam. Samozrejme je na zhodnotení súdu, ako sa k týmto námietkam žalovanej v 1. rade postaví. Namíeta tiež to, ako súd zistil totožnosť žalobcu v 3. rade. Žalovaná v 2. rade trvá na svojej doterajšej procesnej obrane a zotrváva aj na svojom návrhu z minulého pojednávania, na rozsudok pre zmeškanie voči žalobcovi v 2. rade s ohľadom na jeho konanie vo vzťahu na prvé pojednávania a najmä na konanie k pojednávaniu, ktoré je dnes. Plnenie, ktoré je predmetom tohto konania sa týka spotrebiteľskej zmluvy, avšak nie je naplnený predpoklad spotrebiteľského sporu, a to existencia zmluvného vzťahu medzi žalobcom v 2. rade a žalovanou v 2. rade v postavení dodávateľa a spotrebiteľa. V prípade, že súd bude iného právneho názoru, má za to, že by nemala byť žaloba dôvodná voči žalobcovi v 2. rade a nemal by byť nárok priznaný. Žiada o oboznámenie, či sa v tomto spise nachádza taká informácia, ktorá by preukazovala, že poškodený z predmetnej dopravnej nehody nemal bezpečnostný pás. Jednotlivé žalované nároky považuje za neprimerané, neodôvodnené a nepreukázané s ohľadom na nasledujúce okolnosti. V zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III.ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017 súdy pri rozhodovaní o výške priznanej nemajetkovej ujmy majú vychádzať z princípu rovnosti, a teda v obdobných veciach rozhodovať rovnako a v priznaných výškach by sa mal prejaviť vzťah medzi vzniknutou ujmovou a priznanou náhradou. S odkazom na uvedené si dovoľuje poukázať na rozpor medzi žalobou a vykonaným dokazovaním, ako aj na procesný nedostatok procesného útoku žalobcov. Žalobcovia v žalobe uviedli opis skutkových okolností veľmi všeobecným spôsobom, že po nečakanej smrti nebohého prežívajú nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale aj stratu možnosti viesť s nebohým súkromný život odo dňa jeho smrti. Takýto opis skutkových okolností je v rozpore s ustanovením § 132 ods. 1 CSP a takisto aj s ods. 2 tohto ustanovenia. V zmysle tohto ustanovenia CSP mali žalobcovia povinnosť uviesť úplné skutkové okolnosti na preukázanie ich nároku, pričom v zmysle ods. 2 tohto ustanovenia nemožno obísť tento opis úplných skutkových okolností s odkazom na dôkaz. Má za to, že z toho čo vyplýva z podanej žaloby, nemohli mať súd ani žalovaní predstavu o rodinnom živote, ktorý žalobcovia viedli s nebohým pred jeho smrťou a po nej. Preto pokiaľ sa dôkazy vykonávajú na preukázanie tvrdení zo žaloby, nakoľko toto ústredné skutkové tvrdenie je príliš všeobecné, s ohľadom na povahu sporu, aj s ohľadom na to, že súd teda nevyužil svoju procesnú možnosť vrátiť žalobu na dopracovanie, si dovoľuje požiadať súd, aby túto skutočnosť, ktorá je procesného charakteru, avšak v dispozícii žalobcov zobral do úvahy v rámci rozhodovania o výške. Avšak dôležitejší ako tento procesný rozpor je rozpor materiálny. Žalobcovia v žalobe tvrdili, že prežívajú zúfalstvo, šok, úzkosť a prezentovali aj keď veľmi všeobecným vyjadrením určitý spoločný rodinný život. V prvom rade upriamuje pozornosť súdu tak ako vyplynulo z dokazovania, že jednotlivé vzťahy medzi žalobcami nie sú také, resp. nie sú takej kvality ako prezentovali v žalobe. Najmä na tvrdenia žalobkyne v 1. rade, ktorá hovorila o vzťahoch medzi žalobcami alebo jednotlivými žalobcami ako na bode mrazu, ako aj na podanie trestného oznámenia zo strany žalobkyne vo 4. rade na žalobcu v 2. rade, ktorý sa snažil, aby žalobkyňa vo 4. rade a žalobcovia v 5. a 6. rade opustili ich spoločné bydlisko. To, čo vyplynulo z dokazovania a čo je dôležité pre posúdenie ich spoločného rodinného života, je skutočnosť, že všetci žalobcovia bývajú spoločne na tom istom mieste, avšak ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, žalobcovia bývajú spolu z objektívnych, resp. finančných dôvodov, ktoré im neumožňujú bývať osobitne. Ich spoločné bývanie nie je výsledkom vrúcnosti a vzájomnosti vzťahov tak, ako to v bežnej rodine býva. To sú okolnosti spoločného rodinného života. Vo vzťahu k nebohému je rozpor medzi žalobou a vykonaným dokazovaním až priepastný. V rozpore s tým, čo žalobcovia tvrdili v žalobe, z ich výsluchov nevyplýval taký vzťah k nebohému, ako ho uviedli v žalobe. Upriamuje pozornosť na výsluch žalobkyne v 1. rade, ktorá vo svojom spontánnom vyjadrení uviedla, že s otcom mala dobrý vzťah, pomáhal jej aj finančne a robil nákupy. Žalobca v 3. rade na otázku súdu, v zmysle ktorej mal popísať svoj život s otcom, odpovedal, že spolu chodili robiť jeden dom a vo vzťahu k domácnosti uviedol, že sa otec staral o domácnosť. Žalobkyňa vo 4. rade vo vzťahu k nebohému uviedla také skutočnosti, v zmysle ktorých nebohý síce zabezpečil, aby mohla so žalobcami v 5. a 6. rade zdieľať spoločné bydlisko, avšak vo vzťahu k nej samej absentuje akékoľvek citové spojenie s nebohým a vo vzťahu k žalobcom v 5 a 6. rade sa vyjadrila iba minimálne. Týmito príkladmi chce súdu preukázať, že nemajetková ujma a najmä taká, ktorá sa prejednáva v tomto prípade, znamená posudzovanie kvality citových väzieb, vzájomnosti vzťahov,

reciprocity a vrúcnosti. Z vykonaného dokazovania však z jeho osobného pohľadu vyplynulo len to, že pre žalobcov bol nebohý zištným členom rodiny, v zmysle čoho žalobcovia mali kde bývať, čo sa po smrti nebohého nezmenilo a žalobcom mal, kto dávať peniaze. Z vykonaného dokazovania sa nedozvedel, aké hodnoty mal nebohý odovzdať žalobcom a čo pre nich mimo materiálnych hodnôt znamenal, pričom veľmi závažným je aj fakt, že žiadny zo žalobcov nevypovedal také skutočnosti, v zmysle ktorých by súd mohol mať za to, že jednotlivé vzťahy boli recipročné, to znamená, že nielenže dochádzalo k plneniam zo strany nebohého žalobcom, ale aký bol vzťah žalobcov práve k nebohému na úrovni citovej a materiálnej starostlivosti. S ohľadom na uvedené si dovoľí vrátiť sa k nálezu ústavného súdu, ktorý spomínal na začiatku svojej záverečnej reči, ktorý v odôvodnení odkazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *IltaLehti a Karhuvara proti Fínsku*, kde európska súdna inštancia uviedla, že súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy by mal brať ohľad na odškodňovanie obetí trestných činov podľa vnútroštátneho práva a túto hranicu bez osobitných dôvodov neprekračovať. V tomto konaní také dôvody nie sú, a preto by mal súd pri svojej úvahe zohľadniť zákon o odškodňovaní obetí násilných trestných činov. Popritom pokiaľ by boli žalobcovia odškodňovaní podľa tohto predpisu, mali by nárok na 50-násobok minimálnej mzdy v čase udalosti, od ktorej sa tento nárok odvádza. Nebude uvádzať úplný výpočet, ale v zmysle tohto predpisu, pokiaľ je tých poškodených viac, toto plnenie sa medzi nich delí rovným dielom, pričom takto by žalobcovia s ohľadom na judikatúru a tento predpis mali dostať sumu približne 3.300,- eur každý. S ohľadom na všetko, čo uviedol v záverečnej reči, najmä čo vyplynulo z vykonaného dokazovania, má za to, že pokiaľ súd prizná náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom, mal by zohľadniť túto judikatúru a predmetný predpis. Osobitne vo vzťahu k žalobcovi v 2. rade s ohľadom na to, že vo vzťahu k jeho nároku nebolo vykonané žiadne dokazovanie, a teda svoje všeobecné tvrdenie zo žaloby nepodporil dôkazmi, má za to, že žaloba z jeho strany by mala byť voči žalovaným zamietnutá v celom rozsahu a náhrada trov konania by mala byť priznaná taktiež žalovaným. Žiada žalobu zamietnuť v celom rozsahu a priznať náhradu trov konania žalovanej v 2. rade v plnom rozsahu. Avšak, ak súd nárok žalobcom, čo do základu prizná upriamuje pozornosť súdu na všetky okolnosti, na ktoré už skôr poukázal.

2.5 Súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní opierať aj o rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *Niemitz vs. Nemecko* zo 16. decembra 1992, vo veci *M. vs. Belgicko* z roku 1979 a o rozsudky Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. II.ÚS 517/99 a sp. zn. IV.ÚS 315/01, v zmysle ktorých obsah práva na ochranu osobnosti upravený v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka nadväzuje na komplex Ústavou a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva. Z toho ustanovenia vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Článok 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd interpretoval a aplikoval vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súd pre ľudské práva, pričom v nich zdôraznil myšlienku, podľa ktorej rešpektovanie súkromného života musí zahrňovať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodinný, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne. Rovnako o rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 30Cdo 1678/2004 z 28. februára 2005 a sp. zn. 30Cdo 2951/2004 z 15. júla 2005, v ktorých najvyšší súd vyslovil, že za zásah do súkromia sa považuje aj privodenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 OZ). Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Prímeraným zadostučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za situácie, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, keď z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmov, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ prímeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

2.6 V nadväznosti na to súd prvej inštancie konštatoval, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Pod uvedené je potrebné subsumovať aj právo sekundárnych obetí (rozumej obetí, ktoré fyzicky ani nemuseli byť prítomné), ktoré v dôsledku straty primárnej obeť pri dopravnej nehode utrpeli ujmu v podobe duševných strastí, smútku, úzkostí, starostí, či beznádeje ako zásahu do ich osobnostných práv. V zmysle ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka základným predpokladom zodpovednosti a vzniku občianskoprávných sankcií je neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady. Týmito predpokladmi sú: a) existencia zásahu, ktorý vyvolal alebo bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka; b) neoprávnený

(protiprávny) charakter tohto zásahu; c) existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmom. Nenaplnenie ktoréhokoľvek z týchto predpokladov potom vylučuje možnosť vzniku sankcií podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva na ochranu osobnosti zavinenie (či už úmyselné alebo z nedbanlivosti) toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Občianskoprávna ochrana osobnosti na rozdiel od ochrany trestnoprávnej a administratívnoprávnej je založená na objektívnom princípe. To znamená, že sa nevyžaduje zavinenie na strane ohrozovateľa či narušovateľa práva. Zodpovedný subjekt za svoj neoprávnený zásah zodpovedá, aj keby o ňom nevedel. Zmyslom a cieľom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je pokryť z poistenia náhradu ujmy v najširšom význame slova. Riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je vysoké a nie je opodstatnené obmedzovať poisťné plnenie a prenášať ho na osoby, ktoré práve za účelom nepredvídateľných situácií sú povinne zmluvne poistené, vrátane vodičov (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/228/2012).

2.7 Vo vzťahu k námietke pasívnej vecnej legitímácie vznesenej žalovanou v 2. rade súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že aj po rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 z 24. októbra 2013 ostala judikatúra aj naďalej nejednotná. Preto súd odkázal na dôvody uvedené v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne. Ďalej súd poukázal na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v označenom rozhodnutí, podľa ktorého dôvodom, pre ktorý v čase prejednávanej veci neprichádza do úvahy predloženie veci veľkému senátu bolo to, že v čase nasledujúcim po rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/168/2009 a sp. zn. 3Cdo/301/2012 a zároveň predchádzajúcim rozhodovaním v prejednávanej veci spornú právnu otázku riešil a tiež vyriešil Ústavný súd Slovenskej republiky. Tento skutočne vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov ustaľujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd Slovenskej republiky v rámci odôvodnenia uznesenia, sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016 uzavrel, že pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2011 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie. Aj keď to žalovaná rozporovala, je potrebné uviesť, že takýto záver je potrebné považovať za „obraznú vnútroštátnu bodku“ s diskusiou na tému krytia nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/41/2019 z 12. decembra 2019). Zároveň súd poukázal na odsek 13. odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 3Cdo 230/2017 z 28. marca 2019, z ktorého vyplýva, že na zasadnutí občianskoprávneho kolégia dovolacieho súdu, ktoré sa konalo 9. októbra 2018 bolo schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky aj rozhodnutie z 31. júla 2017 sp. zn. 6 M Cdo 1/2016, ktoré bolo publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V uvedenom rozhodnutí dovolací súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú“. Podľa odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 20Co/183/2014 z 26. mája 2015 „škoda zahŕňa nielen zníženie majetku a ušlý zisk, ale aj nemajetkovú škodu (nemajetkovú ujmu). Je preto

potrebné vykladať termín škoda v § 4 ods. 2 písm. a) aj ako nemateriálnu škodu na zdraví. Nemali by byť pochybnosti, že strata života najbližšieho príbuzného je spojená s negatívnym dopadom v emočnej, citovej, teda nemajetkovej sfére príbuzných a na ich psychické zdravie. Je plne opodstatnený záver, že v takýchto situáciách vzniká ujma (škoda) aj v psychickej rovine dotknutých osôb“. Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu (prvá časť druhá hlava) ako náhrada škody (šiesta časť druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Odvolací súd sa stotožňuje s prvostupňovým súdom v názore, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Zb. v znení neskorších predpisov) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Škodou (ujmou) sa podľa európskeho práva rozumie aj nemateriálna škoda. Dôležitý je eurokonformný výklad zákona, aby nebol popretý zmysel a účinok smernice o poistení. Cieľom smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 je zabezpečiť, aby povinné poistenie vozidiel umožňovalo všetkým obeťam nehody spôsobenej vozidlom dosiahnuť odškodnenie za ujmu, ktorú utrpeli. Vnútroštátne ustanovenia, ktoré upravujú odškodnenie nehôd vyplývajúcich z prevádzky motorových vozidiel nemôžu obrať uvedené ustanovenia o ich potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-537/03, body 27 a 28). Vychádzajúc zo znenia ustanovenia § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona o PZP je zrejmé, že poistné krytie zahŕňa škodu na zdraví a náklady pri usmrtení. Je potrebné vychádzať z extenzívneho výkladu pojmu škoda, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu, keďže pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma aj nemajetková, spôsobená blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode. Keďže pojem škoda uvedený v článku 1 bod 2 prvej smernice nie je presnejšie vymedzený, nič nenaznačuje, že by sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma mali vylúčiť z tohto pojmu (bod 58 rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12). Prezentovaným právnym názorom dal súd žalovanej v 2. rade (okrem jej svedčiacej pasívnej legitímácie) aj odpoveď na argument o neexistencii príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, (a to aj v spojení s odôvodnením uvedeným nižšie).

2.8 Súd prvej inštancie mal preukázané, že došlo k naplneniu všetkých atribútov vyžadovaných Občianskym zákonníkom na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzických osôb - žalobcov s prihliadnutím na ochranu ich práv vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a Občianskeho zákonníka, či medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná, a teda, že žaloba žalobcov je čo do základu nároku dôvodná. V dôsledku protiprávneho konania žalovanej v 1. rade preukázaného v trestnom konaní došlo X. D. XXXX k usmrteniu O. H., ktorý bol otcom žalobcov v 1. až 3. rade a starým otcom žalobcov v 5. a 6. rade. Žalobkyňa vo 4. rade bola partnerkou nebohého O.V. H., syna nebohého O. H. je matkou žalobcov v 5. a 6. rade. Nebohý O. H. zomrel na následky poranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode, ktorú spôsobila a zavinila žalovaná v 1. rade. Žalovaná v 1. rade ako vinník tejto dopravnej nehody bola za svoje konanie právoplatne odsúdená a bol jej uložený trest odňatia slobody. Tým je daná pasívna vecná legitímácia na strane žalovanej v 1. rade. Žalovaná v 1. rade mala uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Škoda Fabia, EČV: BJ XXXBD, ktoré v čase dopravnej nehody viedla, so žalovanou v 2. rade. V súvislosti so stratou blízkej osoby došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov. Spoluzavinenie usmrtenej osoby na spôsobenom následku nebolo preukázané žiadnym dôkazom.

2.9 Súd prvej inštancie tiež zdôraznil, že konaním žalovanej v 1. rade došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv nebohého O. H., a to do jeho najzákladnejšieho práva, ktorým je právo na život. Vo vyššie uvedenom protiprávnom konaní žalovanej v 1. rade videl aj existenciu neoprávneného zásahu, ktorý bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení osobnostných práv žalobcov chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka a túto aj preukázateľne vyvolal, a to s poukazom na blízky príbuzenský vzťah medzi nimi (vo vzťahu k žalobkyňi vo 4. rade sa jedná o vzťah sprostredkovaný jej nebohým partnerom - synom nebohého a jej deťmi - žalobcami v 5. a 6. rade a tým, že ostali bývať v jednom dome s nebohým O. H., možno ju považovať za osobu blízku v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka). Strata rodiča, starého rodiča a starého otca detí je nepochybne takou skutočnosťou, ktorá odôvodňuje prijať takýto záver. Otázkou však zostáva, aká bola intenzita vzťahov s nebohým, a aká ujma bola každému zo žalobcov spôsobená.

2.10 Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je súdom určovaná voľnou úvahou, vždy však s prihliadnutím na zákonné kritériá závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti došlo. Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti konkrétneho prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Závažnosť vzniknutej

nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä s poukazom na jej intenzitu, rozsah a trvanie. V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že skúmané zásahy vyvolávajú spravidla ujmu dlhotrvajúcu, rozsiahlu a v zásade ničím nereparovateľnú, k čomu došlo aj v tomto prípade.

2.11 V spojení s uvedeným súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 4Tdo 1402/2015 z 12. apríla 2016, podľa ktorého pri úvahách o výške náhrady nemajetkovej ujmy treba vychádzať z princípu proporcionality a zohľadňovať okolnosti tak na strane poškodeného (pozostalého) - najmä intenzitu jeho vzťahu so zomretým, ich vek, otázku komplexnej existenčnej závislosti pozostalého od usmrtenej osoby, či prípadné poskytnutie satisfakcie pozostalým, ako aj okolnosti na strane pôvodcu ujmy - najmä jeho postoj k prejednávanej veci, dopad udalostí do jeho duševnej sféry a mieru zavinenia, eventuálne spoluzavinenie usmrtenej osoby. Tvrdenie o preukázaní požadovaných skutočností je na žalobcovi. Duševné útrapy spojené s prežívaním usmrtenia blízkej osoby je potrebné pre účely stanovenia výšky náhrady posudzovať primárne z pohľadu obvyčajného (priemerného) človeka a jej prípadné zníženie alebo zvýšenie je možné odvinúť iba od okolností, ktoré sú v rámci trestného konania riadne doložené a preukázané poškodeným. Názor vyplývajúci z tohto rozhodnutia je podľa názoru súdu, pri absencii konkrétne právnom normou definovaných kritérií akceptovateľný bez ohľadu na to, že nejde o názor najvyššej súdnej autority Slovenskej republiky, ale autority iného členského štátu Európskej únie, s ktorým má však Slovenská republika spoločnú históriu a príbuznú právnu úpravu.

2.12 Podľa názoru súdu prvej inštancie je objektívne dané, že dieťa vníma stratu rodičov bolestne, rovnako ako vnuci smrť starého otca a žalobkyňa vo 4. rade smrť blízkej osoby. Všetci s ním bývali v jednej domácnosti a viac menej boli odkázaní na bývanie v jeho domácnosti a čiastočne aj na financovanie vedenia domácnosti. Privodením smrti O. H. ako osobe im blízkej, došlo k zásahu do ich práva na súkromie, súkromný a rodinný život. Takýto zásah je nezmeniteľný a ničím nenapraviteľný. Smrť osoby blízkej predstavuje objektívne pre každého človeka smútok, úzkosť, šok z náhlej straty osoby a samozrejme ochudobnenie o rozvoj vzťahov s nebohým do budúcnosti. U maloletého žalobcu v 5. rade je to umocnené tým, že bol účastníkom dopravnej nehody a sám bol zranený. Existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmou je evidentná a vyplýva z vyššie uvedených skutočností. Nebyť protiprávneho konania žalovanej v 1. rade, nedošlo by k neoprávneným zásahom do práv poškodeného ani žalobcov. Ujma, ktorá im vznikla je neodčiniteľná. Preto je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže táto je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

2.13 Súd prvej inštancie mal za to, že žalobcovia mali s nebohým O.P. H. dobrý vzťah. Všetci s ním bývali v spoločnej domácnosti, pričom nebohý sa o domácnosť staral, pomáhal im finančne. Na spoločnú domácnosť s nebohým boli žalobcovia viac menej odkázaní, a to z finančných dôvodov (a nemali vlastné bývanie). Mali spolu robiť aktivity okolo domu. Venoval sa vnukom, postrážil ich, pomohol, nakúpil veci, zahral sa s nimi, brával ich so sebou a pod.. Po smrti nebohého sa vzťahy v rodine zhoršili, on bol osobou, ktorá držala rodinu pokope. Samozrejme nemôže s ním ďalej zdieľať rodinný, či spoločný život v rodinnom dome, na ktorý všetci poukazovali. Z týchto dôvodov súd priznal žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pri posudzovaní výšky ktorej prihliadal na to, že zadosťučinenie musí byť primerané s prihliadnutím na závažnosť ujmy a zásahu do ich základných práv a zohľadnil okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv došlo (spáchanie trestného činu). Súd u všetkých žalobcov zohľadnil skutočnosť, že žalovaná v 1. rade ako vinníčka dopravnej nehody prejavila ľútosť nad svojím konaním a nekonala úmyselne (trestný čin spáchaný z nebanlivosti), čo vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5To/9/2018 z 20. mája 2018 a z vyjadrení jej právneho zástupcu v tejto veci. Okrem toho súd zohľadnil aj skutočnosť, že v konaní nebola preukázaná majetnosť vinníčky dopravnej nehody a že sama pri dopravnej nehode utrpela vážne poranenia. U žalobcov súd zohľadnil to, že mali s nebohým dobrý vzťah, ale aj to, že ani jeden zo žalobcov výslovne neuviedol, akú intenzitu citov prechovával k nebohému, keďže ani jeden z nich vyslovne neuviedol „mal som ho rád/rada“ a prečo po citovej stránke, či po stránke osobnostnej (nebohého), čo im chýba v jeho neprítomnosti, aké jeho vlastnosti, či činnosti. Tiež neuviedli akou intenzitou jeho smrť zasiahla do ich života (po psychickej, citovej stránke) s výnimkou toho, že sa zhoršili vzťahy medzi nimi navzájom, že nebohý držal rodinu pokope, že u neho všetci žili, či že sa staral o domácnosť, podporoval ich finančne (niektorí z nich nepracovali) a pod.. Súd nespochybňuje, že žalobcom nebohý chýba v rodine a nespochybňuje smútok nad stratou blízkej osoby, avšak postráda pri ich vyjadreniach bližšie citové rozpoloženie a prežívanie jeho straty od smrti do budúcnosti (ani len neuviedli napr., že bez nebohého majú smutnejšie sviatky, že celkovo život je smutnejší, že im chýba a pod.), ktoré by preukazovali vysokú intenzitu „dobrých“ rodinných vzťahov a vzťahu s nebohým tvrdenú v žalobe, tzv. vyššie prežívanie bolesti, smútku. Jednalo sa len o tvrdenia o smútku vo všeobecnej rovine. Ich vyjadrenia boli strohé,

málo osobné, emočne prejavené len u žalobkyne v 1. rade, ktorej preto súd priznal najvyššiu výšku náhrady. V tomto súde neostávalo nič iné len dať čiastočne za pravdu argumentácii žalovanej v 2. rade, aby súd uvedené zohľadnil pri stanovení výšky finančnej náhrady. Zároveň je tiež nutné priznať, že závislosť dieťaťa na rodičovi po dovŕšení plnoletosti je o čosi nižšia a menej zásadná. V tomto zmysle je u žalobkyne vo 4. rade závislosť na živote nebohého ešte nižšia oproti ostatným žalobcom. Aj tomu podľa názoru súdu zodpovedá charakter a intenzita ujmy súvisiacej so zásahom do osobnostných práv. U žalobcov tiež neboli indikované psychologické, či psychiatrické ťažkosti po smrti poškodeného. Všetky tieto súvislosti viedli súd k záveru, že požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú každý zo žalobcov uplatnil, je potrebné znížiť.

2.14 Berúc do úvahy ujmu spôsobenú žalobcom v oblasti ich súkromného a rodinného života súd žalobkyňu v 1. rade ako dcéru nebohého, ktorá preukázala najvyššiu mieru intenzity vzťahu so svojim otcom a spôsobenej ujmy jeho stratou, priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.500,- eur (1 z požadovanej sumy, ktorá je v súlade s priznanými náhradami v obdobných veciach); žalobcovi v 2. rade s poukazom na skutočnosť, že sa k veci nevyjadril v rámci výsluchu, v dôsledku čoho súd nevedel celkom dobre posúdiť intenzitu jeho vzťahu k otcovi a ujmy, priznal náhradu nemajetkovej ujmy len v rozsahu 2.000,- eur, a to len v rámci všeobecných tvrdení uvedených v žalobe, keďže ďalšie skutočnosti neboli zistené (požívanie alkoholu u menovaného existovalo aj pred smrťou otca a navyiac od smrti otca ubehlo takmer päť rokov, pričom z psychologického hľadiska by mal byť človek s touto situáciou po takej dobe zmierený a prijať túto skutočnosť a neničiť sa požívaním alkoholu); žalobcovi v 3. rade priznal náhradu nemajetkovej ujmy v sume 8.000,- eur s poukazom na to, že z jeho strany taktiež nebola preukázaná vysoká intenzita citového vzťahu s otcom a ujmy po jeho smrti oproti žalobkyňu v 1. rade, pričom zohľadnil, že sa jednalo o syna nebohého, a že smrť otca všeobecne musela do jeho života zasiahnuť tým viac, ak mu otec bol vo všetkom nápomocný; u žalobkyne vo 4. rade ako osoby blízkej zohľadnil skutočnosť, že bola priateľkou mŕtveho syna nebohého, je matkou jeho vnúčat, žila s ním v spoločnej domácnosti, nebohý im pomáhal vecne (aj deťom) a to aj zabezpečením bývania, či finančne, tiež pociťovala smútok a priznal jej náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.000,- eur, teda nižšej ako žalobcovi v 3. rade ako priamemu potomkovi nebohého, keďže nebolo by namieste priznať žalobkyňu vo 4. rade obdobnú sumu, či sumu vyššiu ako vlastnému synovi nebohého; žalobcovi v 5. rade priznal sumu 6.000,- eur a žalobcovi v 6. rade sumu 4.000,- eur, pričom u nich je nutné prihliadnuť na ich vek a relatívnu krátkosť času, ktorú strávili so starým otcom, aj keď je samozrejmé, že sa im starý otec venoval a staral sa o nich, po smrti otca im zabezpečil bývanie a mali svojho starého otca radi. Avšak tvrdená ujma sa u nich neprejavuje (ani len tvrdením napr. nepriaznivých následkov v správaní, škole, či iných problémoch, okrem tvrdenia návštevy psychológa, avšak bez preukázania tvrdenia objektívnym dôkazom). Samozrejme, že deti mali radi svojho starého otca, a že starý otec im poskytoval lásku, zázemie, hral sa s nimi tak, ako je to samozrejmé a malo by byť bežné v každej rodine. Súd u žalobcu v 5. rade zohľadnil jeho účasť na dopravnej nehode a tým vyššiu mieru prežívania smrti svojho starého otca, ako u jeho mladšieho brata. Skrz uvedeného súd odstupňoval u menovaných výšku priznanej náhrady, pričom priznanú výšku náhrady považoval za adekvátnu na zmiernenie vzniknutého stavu.

2.15 Súd zaviazal žalovaných na plnenie žalobcom spoločne a nerozdielne, a to s poukazom na ustanovenie § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pasívna hmotnoprávna legitímácia oboch žalovaných vyplýva z vyššie citovaných právnych predpisov a zistených skutočností. Samozrejme s poukazom na citované ustanovenia zákona o PZP priznané náhrady vrátane trov konania majú byť žalobcom vyplatené poisťovateľom (t. j. žalovanou v 2. rade), a teda úplne postačovalo uplatnenie nárokov žalobou len voči žalovanému v 2. rade.

2.16 Čo sa týka námietky premlčania nárokov žalobcov vznesenej žalovanými súd prvej inštancie uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo 194/2011 z 27. novembra 2021), pričom na premlčanie sa vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba (§ 101 Občianskeho zákonníka) a jej počiatok je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V tomto prípade takýto okamih nastal 6. novembra 2016, kedy došlo k dopravnej nehode a došlo k úmrtiu O. H.. Keďže žaloba bola podaná na súde 23. novembra 2018, bola podaná v rámci plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby (počítanej od rozhodnej udalosti), a teda nárok žalobcov nemôže byť premlčaný.

2.17 Vo vzťahu k námietkam žalovanej v 2. rade ohľadom náležitosti žaloby podľa § 132 CSP súd prvej inštancie podotkol, že podľa jeho názoru žaloba obsahovala všeobecné náležitosti podania, uvedenie strán sporu, odôvodnenie ich hmotnoprávnej legitímácie, opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh s právnou kvalifikáciou nároku. Samozrejme navrhnutým

dôkazom - výsluchom žalobcov sa v tomto prípade mala preukázať intenzita vzťahu medzi žalobcami a nebohým O. H. v zmysle skutočností uvedených v žalobe a to uvedením reálneho vnímania situácie zmyslami žalobcov priamo pred súdom.

2.18 Vzhľadom na uvedené bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá a súd neprihliadal na ďalšiu argumentáciu a námietky strán sporu.

2.19 Pokiaľ sa jedná o ďalšie námietky strán sporu súd prvej inštancie pripomenul, že podľa uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV.ÚS 115/03 z 3. júla 2003 všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

2.20 Súd prvej inštancie predmet sporu právne posúdil podľa článku 1 ods. 2, článku 7 ods. 5, článku 19 ods. 1, ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článku 10 ods. 2 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, § 11, § 13, § 420 ods. 1, § 427 ods. 1, § 441, § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona o PZP.

2.21 O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 262 CSP a s ohľadom na skutočnosť, že žalobcovia v 1. až 6. rade boli v konaní úspešní v základe nároku, keďže priznanie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch závisí na úvahe súdu, priznal im proti žalovaným nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy.

3. Proti tomuto rozsudku v rozsahu I. a III. výroku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaná v 2. rade. Namietala, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Mala za to, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku dostatočne nevysporiadal s jej relevantnou právnou argumentáciou a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke, resp. absencii priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, čím jej odňal možnosť konať pred súdom, rozsudok zaťažil vadou arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti a vo výsledku vec vo vzťahu k nej nesprávne právne posúdil. Pokiaľ mal súd prvej inštancie za to, že v konaní je pasívne vecne legitimovaná, a že pre účely zákona o PZP je nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd užšou kategóriou „škody na zdraví“, bolo z jeho strany nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania a vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k nej a v kontexte celého zákona o PZP. Vzhľadom na skutočnosť, že vo vzťahu k nej je poisťnou udalosťou dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky tejto dopravnej nehody - úmrtie ich rodinného príslušníka, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťnou udalosťou ako takou v zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP. Na podporu vyššie uvedených záverov poukázala na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-350/14 Lazar z 10. decembra 2015, v ktorom súdny dvor v otázke ujmy pozostalých súvisiacej s úmrtím osoby pri dopravnej nehode túto opakovaně a na viacerých miestach označuje ako „nepriame následky tejto nehody“, pričom „škodu (priamu) predstavuje ujma na zdraví s následkom smrti dcéry pána Lazara. Ujmu, ktorú utrpeli jej rodinní príslušníci treba ako takú považovať za nepriame následky nehody. Z týchto dôvodov trvala na tom, že aj v prípade akceptovania premisy, že pod škodou na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom poisťovateľ priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou. Ako vyplýva aj z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v prípade nárokov škodovej povahy (pod ktoré súd prvej inštancie nemajetkovú ujmu pozostalých subsumuje), príčinná súvislosť musí byť priama a nestačí, aby bola iba sprostredkovaná, nakoľko pri akceptácii takého výkladu by bolo možné ju odvodzovať „donekonečna“. Práve z uvedeného dôvodu zákon o PZP obsahuje zákonnú výluky z povinnosti plniť za poisteného, pokiaľ škoda nie je v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, t. j. jej priamym účastníkom alebo osobám, ktorým v dôsledku dopravnej nehody vznikla škoda, avšak opäť priamo

na majetku (napr. poškodené zvodidlá, dopravné značenie, iné hnutelné či nehnuteľné veci priamo poškodené škodovým dejom, atď.) Takýmito osobami však žalobcovia nie sú. Vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy u žalobkyne vo 4. rade a k výške jej priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tvrdila, že žalobkyňa vo 4. rade nie je osobou príbuznou v priamom rade, súrodencom či manželom poškodeného v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka, ale spadá do kategórie inej osoby, ktorá je v zmysle tohto ustanovenia blízkou osobou len v prípade, že by ujma, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Avšak z vykonaného dokazovania v tomto smere nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by žalobkyňa vo 4. rade mala k poškodenému taký vzťah, že vo všeobecnosti by vnímala ujmu na jeho strane ako svoju vlastnú. Keďže motiváciou nebohého O.V. H. bolo tráviť čas s vnukmi a motiváciou žalobkyne vo 4. rade bola absencia iného miesta na bývanie, jej zotrvanie v jednom bydlisku s nebohým O. H. nemožno vnímať ako prejav intenzity vzájomného vzťahu medzi nimi. Argumentovala aj tým, že žalobkyňa vo 4. rade nie je blízkou osobou poškodeného v zmysle ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že sa jedná o partnerku nebohého syna poškodeného nepreukazuje žiadnu rozhodnú okolnosť aktívnej legitimácie žalobkyne vo 4. rade, resp. že by jej smrťou poškodeného bolo zasiahnuté do jej osobnostných práv. Žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy nie je žalobou za ušlé vecné plnenia zo strany poškodeného, pričom je na mieste zvažovať v rámci posúdenia vzájomných vzťahov finančnú závislosť, avšak v tomto prípade poškodený vecne plnil k rukám žalobkyne vo 4. rade ako prejav jeho vzťahu k jej deťom a jeho vnukom, čo nemá žiadnu výpovednú hodnotu k vzájomnému a osobitnému vzťahu medzi žalobkyňou vo 4. rade a poškodeným. Žalobkyňa vo 4. rade po smrti poškodeného neprišla o bývanie, práve naopak, jej užívaci nárok sa kvalifikoval z dôvodu, že je zákonnou zástupkyňou žalobcov v 5. a 6. rade, ktorí po jeho smrti získali spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti (bydlisku) v rámci dedičského konania. Okolnosť, že žalobkyňa vo 4. rade pociťovala smútok a ujmu, nevyplývala zo žiadneho dokazovania vykonaného v konaní a v žalobe bola tvrdená len veľmi všeobecným spôsobom vo vzťahu ku všetkým žalobcom. Hoci je objektívne pravdou, že žalobkyňa vo 4. rade stratila možnosť s poškodeným viesť súkromný život odo dňa jeho smrti, bez preukázania dostatočnej intenzity pozitívneho vzťahu medzi nimi táto okolnosť nemôže zakladať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu v 2. rade a k výške jemu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch konštatovala, že okrem skutočnosti, že bol synom poškodeného, teda blízkou osobou podľa § 116 Občianskeho zákonníka, tvrdenie, že prežíva pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku bolo podrobené dokazovaniu, z ktorého žiadna z častí tohto tvrdenia nevyplýva ani len čiastočne. Čo sa týka toho, že žalobca v 2. rade stratil možnosť s poškodeným viesť súkromný život odo dňa jeho smrti, je objektívne pravdou, avšak bez preukázania dostatočnej intenzity pozitívneho vzťahu medzi nimi táto okolnosť nemôže zakladať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ustanovenie § 116 Občianskeho zákonníka má svoju podstatu tam, kde tento legálny pojem využíva Občiansky zákonník či iné predpisy civilného práva. Tento legálny pojem však nemožno používať na preukázanie intenzity vzťahu medzi napr. rodičom a jeho dieťaťom, nakoľko je všeobecne známou skutočnosťou, ktorú nie je potrebné preukazovať, že vo všeobecnosti neplatí, že každý rodič ľúbi svoje dieťa a každé dieťa ľúbi svojho rodiča. Preto nemožno vznik nemajetkovej ujmy určitej osoby založiť len na skutkovej okolnosti, že sa jedná o dieťa zomrelého. Namietané nesprávne skutkové zistenia videla v tom, že okrem skutkových okolností na strane žalobcov v 5. a 6. rade z vykonaného dokazovania nevyplývali (z výsluchov žalobcov v 1. až 4. rade) také skutkové okolnosti, na základe ktorých žalobcovia v 1. až 4. rade dôvodili vznik ujmy, a to konkrétne, že nebol preukázaný taký intenzívny vzťah u všetkých z nich, ako bol tvrdý v žalobe, pričom za zásah do ich osobnostných práv žalobcovia v 1. až 4. rade označili práve stratu vzťahu opísanej kvality, ktorá nebola preukázaná a dôsledky, ktoré sa prejavujú v ich pocitoch, ktoré taktiež neboli preukázané. S ohľadom na uvedené mala za to, že žalobcovia v 1. až 4. rade neuniesli dôkazné bremeno v základe nároku, nakoľko v žalobe identifikovali zásah do ich osobnostných práv opisom skutkových okolností, ktorý (okrem samotnej smrti poškodeného) nebol preukázaný vykonaným dokazovaním, práve naopak intenzita vzťahov opísaných v žalobe medzi žalobcami v 1. až 4. rade a poškodeným bola ich výsluchmi vyvrátená a ona poprela skutkové tvrdenia opisu zásahu do osobnostných práv. Na základe uvedených skutočností žalovaná v 2. rade žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne.

4. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovanej v 2. rade v súdom určenej lehote nevyjadrili.

5. Žalovaná v 1. rade sa k odvolaniu žalovanej v 2. rade v súdom určenej lehote nevyjadrila.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 34 CSP, po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalovanou v 2. rade a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario) a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 382, § 385 CSP). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovanej v 2. rade nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom rozsahu potvrdiť.

7. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

9. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie dostatočným, jasným, zrozumiteľným a výstižným spôsobom vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z akých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Podrobným spôsobom objasnil, na základe akých skutočností a na podklade akej právnej úpravy vec právne posúdil. V nadväznosti na uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné opakovať resp. dopĺňať rozhodnutie súdu prvej inštancie. Len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uvádza:

10. Pokiaľ žalovaná v 2. rade tvrdila, že súd prvej inštancie sa dostatočne nevysporiadal s jej relevantnou právnou argumentáciou a konštantnou rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky k otázke, resp. absencii priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobcov, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol dostatok argumentov a rozhodnutí súdov, ktorými názor prezentovaný žalovanou v 2. rade vyvrátil. Toto rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5Cdo/218/2010 z 23. novembra 2010, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I.ÚS 188/06 z 8. júna 2006)

11. Taktiež má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne zaoberal atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t. j. protiprávnosťou konania a vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania, a to vo vzťahu k žalovanej v 2. rade a v kontexte celého zákona o PZP, a preto zatiaľ, čo žalovaná v 2. rade tvrdí, že bolo nevyhnutné sa týmto v prvoinštančnom konaní

zo strany súdu zaoberať, odôvodnenie napadnutého rozsudku je dôkazom toho, že uvedeným sa súd prvej inštancie aj zaoberal.

12. Čo sa týka právneho názoru žalovanej v 2. rade, že poisťovateľ je priamo zo zákona o PZP de facto aj de iure oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu), a to práve z dôvodu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 z 24. októbra 2013, v ktorom súdny dvor vyslovil, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

13. Podľa § 4 ods. 2 zákona o PZP poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

14. V nadväznosti na to sa odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie prikláňa k právnym záverom, ktoré prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku, sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017:

„Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je rozhodujúce riešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda (použitým v ZoPZP). Pre účely tohto zákona treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Účelom poistenia za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Aj podľa dôvodovej správy k zodpovednostnému zákonu je usmrtenie pri dopravnej nehode najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu ZoPZP (gramatický výklad), resp. výklad vychádzajúci výlučne z ustanovení O. z. o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolventie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožitelná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely ZoPZP tak, že doň patrí aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomíňať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie (a dokonca musí) odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod..

Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zodpovednostného zákona je pritom aj ústavne konformným, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t. j. poistením pri pracovných úrazoch a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou

motorového vozidla. Ak totiž dôjde pri dopravnej nehode k úmrtiu zamestnanca, ustanovenie § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (v znení neskorších zmien a doplnení) zakladá pozostalým, ktorými sú manžel alebo manželka a nezaopatrené dieťa, nárok na jednorazové odškodnenie vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac však vo výške 46.485,40 eur (u manžela alebo manželky). Toto odškodnenie, i keď je limitované, nie je nič iné ako náhrada nemajetkovej ujmy, poskytovaná z úrazového poistenia. Niet žiadneho rozumného dôvodu, pre ktorý by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých pri usmrtení ich blízkeho ako zamestnanca pri dopravnej nehode mala byť predmetom poistného krytia (aj keď podľa iného zákona), zatiaľ čo v prípadoch, ak by nešlo o zamestnanca, by to tak byť nemalo.

Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Zodpovednostný zákon bol totiž výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené t. č. platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (tu por. napr. rozsudok SD EÚ zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

Napokon bez významu tu podľa dovolacieho súdu nemôže byť ani to, že k správne chápaniu pojmu škoda aj súvislosti zodpovednosti za ňu v komunitárnom práve nemožno dospieť izolovane od základov, na ktorých bolo komunitárne právo budované, teda na jednej strane od právnych poriadkov tých členských štátov Európskej únie, ktorých demokratické fungovanie nebolo (na rozdiel od situácie v dnešných tzv. postsocialistických štátoch) prerušené, na druhej strane potom aj od tých historických prameňov práva na území dnešnej Slovenskej republiky (niekdajšieho Československa), o ktorých demokratickom pôvode (charaktere) nevznikol dôvod pochybovať.

Pri nazeraní na problém aj z tohto uhla pohľadu potom nemožno nevidieť to, že slovenský Občiansky zákonník (zákon prijatý ešte v prostredí unitárnej Československej socialistickej republiky v roku 1964) je napriek jeho početným novelizáciám (vrátane tých po roku 1989) stále predpisom majúcom pôvod v dobe neslobody (tu pre prípad záujmu por. zákon č. 480/1991 Zb.). Podstatnejšie tu však je, že základom úpravy občianskeho práva tzv. prvej republiky (Československej republiky v rokoch 1918 - 1938) sa stal dodnes v Rakúsku platný Všeobecný občiansky zákonník z roku 1811 (cisársky patent č. 946), medzi pojmami škoda a ujma nerozlišujúci (v tejto súv. por. najmä Komentár k Obecnému zákonníku občianskému. František Rouček - Jaromír Sedláček, CODEX Bohemia 1998, V. díl, § 1293, str. 672) a takýto nedostatok rozlišovania sa týkal i niekdajšieho uhorského práva, platného v rovnakom čase na Slovensku (tu por. najmä výklad o ujme utrpenej na osobnom záujme, resp. nemateriálnej škode v publikácii Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký, HEURÉKA 1998, str. 363).

Okrem uvedeného vyššie však už súčasťou spoločne budovaného právneho poriadku Československej republiky po roku 1918 sa stal o. i. aj zákon č. 81/1935 Sb. z. a n. o jazde motorovými vozidlami, ktorý (v rámci oddielu VIII. nazvaného Zodpovednosť za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel) ustanovil zodpovednosť (prevádzkovateľa a vodiča) za škodu aj vtedy, „ak bol niekto na tele alebo na zdraví poškodený alebo usmrtený“ (§ 45 ods. 1 zákona) i následok neúčinnosti akýchkoľvek dohôd, ktorými by sa na ujmu poškodeného vylúčili alebo obmedzili predpisy o povinnej zodpovednosti (§ 55 zákona). Prvé z takýchto ustanovení evidentne nešlo chápať inak, než ako zahrnutie do pojmu škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla i dnešnej náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody (keďže usmrtenie znamená a vždy znamenalo zánik právnej subjektivity primárne poškodeného a takto i možnosti uplatňovania akejkoľvek náhrady ním samotným - čo neplatí a ani nemôže platiť o pozostalých). Druhé sa síce týkalo len vylúčenia prípadných dohôd medzi škodcom a poškodeným na ujmu druhej z takých osôb, popri ňom tu však bola už v roku 1935 (v rámci oddielu IX. zákona, nazvaného Zaisťovanie nárokov tretích osôb na náhradu škôd spôsobených prevádzkou motorových vozidiel) taktiež uzákonená povinnosť držiteľa registrovaného motorového vozidla poistiť sa proti následkom zodpovednosti u niektorých z komerčných poisťovní (§ 56 ods. 1 zákona). Takéto poistenie sa čo do rozsahu muselo týkať celého rozsahu pojmu škoda podľa takéhoto zákona, teda i dnešnej nemajetkovej ujmy pozostalých.

Stotožniť sa nešlo ani s námietkou, že nižšie súdy dospeli k názoru o pasívnej legitímácii žalovanej 2/ nesprávnou priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009. V tomto prípade totiž ako súd prvej inštancie, tak i odvolací súd sa v odôvodneniach

svojich rozsudkov venovali problému priamej aplikovateľnosti (resp. presnejšie nedostatku priamej záväznosti) smerníc, žiaden z nich však svoje rozhodnutie vyhovujúce žalobe nezaložil na priamej aplikácii smernice, ale na eurokonformnom výklade vnútroštátnej právnej úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a závere, že takýto výklad je možný a tiež namieste (správnosť ktorého záveru napokon potvrdil i ústavný súd, nech aj i on za cenu poisťovními neprijímaného extenzívneho výkladu pojmu škoda). I výhrada viazanosťou pasívnej legitímácie poisťovne na úprave náhrady nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného vnútroštátnym právom bola pritom zjavným výsledkom neochoty rešpektovať tú skutočnosť, že komunitárne právo medzi pojmami „škoda“ a „ujma“, resp. medzi „materiálnymi škodami“ a „nemajetkovými ujмами“ nerozlišuje, resp. aj súvisiacej neochoty nadradiť eurokonformnú interpretáciu zažitej systematike vnútroštátneho práva.“

15. Vo vzťahu k preukázaniu vzniku nemajetkovej ujmy u žalobkyne vo 4. rade a k výške jej priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odvolací súd predovšetkým podotýka, že žalobkyňa vo 4. rade je osobou oprávnenou na náhradu nemajetkovej ujmy z toho dôvodu, že v prvoinštančnom konaní bol nepochybne preukázaný faktický rodinný vzťah medzi ňou a nebohým O. H.. Takisto bola preukázaná intenzita tohto vzťahu, a to tým, že žalobkyňa vo 4. rade žila v spoločnej domácnosti s nebohým od roku 2004 do jeho smrti, ako aj tým, že po smrti jej manžela v roku 2014 sa nebohý podieľal na výchove jej detí, svojich vnukov. Ak žalovaná v 2. rade za dôvody, pre ktoré v tomto vzťahu zotrvali, považuje trávenie času s vnukmi a absenciu iného miesta na bývanie, tak odvolací súd sa s týmto jej názorom nestotožňuje, pretože má za to, že ak by tento ich vzájomný vzťah bol negatívny, nebohý by netrval na tom, aby žalobkyňa vo 4. rade spolu so žalobcami v 5. a 6. rade zostala aj po smrti svojho manžela bývať v spoločnej domácnosti s ním a žalobkyňa vo 4. rade by bola nútená si hľadať iné miesto na bývanie. Ohľadom existenčnej závislosti žalobkyne vo 4. rade na nebohom odvolací súd zdôrazňuje, že v tomto prípade ide o nemajetkovú ujmu vo forme obavy o ďalší osud v dôsledku straty „živiteľa“ vs. supľovanie náhrady strát v majetkovej sfére sekundárneho poškodeného (žalobkyne vo 4. rade), keďže z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobkyňa vo 4. rade pracovala len príležitostne, jej výdavky nespočívali len vo výdavkoch súvisiacich s potrebami žalobcov v 5. a 6. rade a okrem svojej matky, ktorá žije mimo územia Slovenskej republiky, nemala inú blízku osobu, ktorá by jej v prípade potreby peniaze poskytla.

16. Ohľadom preukázania vzniku nemajetkovej ujmy u žalobcu v 2. rade a výšky jemu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch odvolací súd uvádza, že akceptuje tvrdenie žalovanej v 2. rade, že nemožno vznik nemajetkovej ujmy určitej osoby založiť len na skutkovej okolnosti, že sa jedná o dieťa zomrelého. Na druhej strane však odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy dieťaťu je rozhodujúce, aby sa jeho vzťah s rodičom vyznačoval starostlivosťou a vzájomnou pomocou, a toto kritérium aj napriek veku žalobcu v 2. rade a absencii jeho výpovedi na pojednávaní splnené bolo. Žalobca v 2. rade bol majetkovo závislý na nebohom, keďže žil v spoločnej domácnosti s nebohým a nemal pravidelný príjem.

17. K odvolacej námietke žalovanej v 2. rade, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd konštatuje, že súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti (relevancia vo vzťahu k zisťovaným skutočnostiam), zákonnosti (a to z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania) a pravdivosti (hodnovernosť zdroja). Po „individuálnej selekcii“ následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti (pri tomto hodnotení už pravdivosť dôkazu posudzuje aj v súvislosti s prípadným rozporom s inými dôkazmi). K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

18. Pokiaľ žalovaná v 2. rade trvala na tom, že v konaní nebol preukázaný taký intenzívny vzťah u žalobcov v 1. až 4. rade, ako bol tvrdý v žalobe a že ich výsluchmi bola táto intenzita vzťahov vyvrátená, odvolací súd s týmto jej tvrdením nesúhlasí. Naproti tomu odvolací súd poukazuje na to, že aj keď intenzita vzťahov nie je v ich výpovediach výslovne spomínaná, z ich výpovedí nemožno vyvodit' záver, že ich vzťahy s nebohým neboli takej intenzity, ktorá je dostatočná pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navyše zo zápisnice o pojednávaní konanom 1. júna 2021 o 8:40 hod. vyplýva, že na tomto pojednávaní boli prítomní žalobcovia v 1., 3. a 4. rade a právny zástupca žalovanej v 2. rade, teda žalovaná v 2. rade mala príležitosť prostredníctvom otázok kladených jej právnym zástupcom žalobcom

spochybníť intenzitu predmetným vzťahom a tým dosiahnuť priznanie nižších súm náhrad nemajetkových újm týmto žalobcom.

19. Správnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku zodpovedá aj súvisiaci výrok o trovách konania.

20. Na základe uvedených skutočností považuje odvolací súd odvolanie žalovanej v 2. rade za nedôvodné a vzhľadom na uvádzané dôvody odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, ods. 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 odsek 2 a ustanovením § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalovaná v 2. rade v odvolacom konaní úspech nemala a nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a žalobcom v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd nárok na ich náhradu sporovým stranám nepriznal.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).